

MODERNIJI UDŽBENIK

Stjepan Drilo, *Kroatisch-Serbisch. Lehrbuch mit Grammatik für Anfänger*, Zagreb (s. a.), str. 362.

Uspoređujući s ostalim slavenskim jezicima, jugoslavistika je u Saveznoj Republici Njemačkoj uvijek imala mnogo studenata. Jedino je, dakako, rusistika studentima brojnija. Pa drugačije nego li u rusistici, veliko interesiranje nije pratio i dovoljan broj udžbenika. Standardno djelo u nastavi hrvatskoga i srpskoga jezika na njemačkom jezičnom području do sada je bila svim njemačkim slavistima poznata knjiga Aloisa Schmausa »Lehrbuch der serbokroatischen Sprache« (München – Beograd, 1. izdanje 1960). Zbog toga i treba Drilovu knjigu mjeriti prvenstveno prema Schmausu.

Brz razvoj tehničkih pomagala u nastavi stranih jezika autor je uzeo u obzir tako što je svoju knjigu koncipirao i za audiovizualnu metodu, čime njegova knjiga i stupa u konkurenciju s učilima raznih ljetnih jezičnih tečajeva. Knjiga se sastoji od tri povećća dijela. Prvi dio sadrži tekstove u obliku dijaloga; njih prate vježbe, u kojima treba upotrijebiti obrazac (*pattern*) prema navedenim primjerima. Mnogo izrazitije nego u Schmausa tekstovi su upućeni na to e da bi pospješivali komunikacijsku sposobnost studenata u svakodnevnim situacijama. U skladu s *induktivnom* koncepcijom autora, gramatička objašnjenja slijede istom nakon toga. Schmaus postupa upravo obrnuto, no obje metode imaju svoje specifične prednosti za različite ciljeve. Osim bolje preglednosti, Drilov postupak postiže prednost i time što su jezični problemi obrađeni još jedanput. U Schmausovu udžbeniku to se osjećalo kao nedostatak. Drugi dio donosi književne tekstove, dok su u trećem dijelu tekstovi namijenjeni prijevodu

na hrvatski. Pozitivno je i to što knjiga ima ključ, tako da je samokontrola moguća. Slijedi popis riječi i indeks gramatičkih pojmova. Autorov naum da se istodobno obrade sva tri dijela čini svaku pojedinu lekciju mnogo opsežnijom nego u Schmausa. No istodobno je i prevladao u praksi dojam, da ovaj udžbenik možda suviše brzo smjera na visoki stupanj (iako knjiga nosi oznaku »za početnike«).

U kojoj su mjeri dostignuća i terminologija suvremene lingvistike ušli u ovu knjigu? Suprotno od Schmausa upotrebljava Drilo – barem u početku – jednoznačno pisanje s kao obilježje izgovora i time postiže razgovjetnije diferenciranje fonetskog i grafemskog stupnja. Šteta je samo što taj postupak ne provodi dosljedno. O *fonološkim* i *morfološkim* pojavama autor govori tek u jednoj bilješci (str. 19). Zašto se

ustručava već uobičajene termine upotrijebiti i u gramatičkom dijelu udžbenika? Takvo »površno« odricanje od teorije samoprijevara je: s preuzimanjem tradicionalnih termina potkrađu se u opis i tradicionalna shvaćanja.

Ukupno uzevši, Drilova je knjiga odličan nadomjestak Schmausu. Jedna prije dobra, ali sada zastarjela knjiga ustupila je mjesto boljoj i modernim potrebama zadovoljavajućoj knjizi. To doduše njezin prije spomenuti nedostatak ne uklanja, ali ga očito ublažuje. Uostalom ovo je tek prvo izdanje. A nadamo se da će ovaj udžbenik poslužiti i kao poticaj izradbi sličnih udžbenika za potrebe ostalih južnoslavenskih jezika, ali i za potrebe raznih ljetnih škola.

Sebastian Kempgen